

Uvod

Demografija je nauka o stanovništvu ili nauka koja proučava stanovništvo. Riječ je porijeklom od grčkih riječi *demos*-narod i *graphein*-opisivati. Pod demografijom najopćenitije podrazumijevamo društvenu znanost koja proučava stanovništvo, njegovu veličinu, sastav, razvoj i opća obilježja posmatrana prije svega sa kvantitativnog aspekta, a tome treba dodati da ona također proučava i kvalitativnu stranu demografskih pojava. Demografija za svoj predmet ima prije svega stanje i kretanje stanovništva. Pod stanjem stanovništva podrazumijeva se broj i sastav stanovništva u momentu njegovog posmatranja. Kretanje stanovništva održava tekuće promjene stanovništva koje se odigravaju u toku posmatranih vremenskih perioda. Dakle, osnovni predmet istraživanja demografije je stanovništvo i zbog toga smatram da je neophodno izučiti sam pojam stanovništva.

Pojam stanovništva

Šta je to predmet demografije je pitanje na koje je neophodno odgovoriti da bismo uopće mogli govoriti o demografiji kao nauci. Predmet demografije u najširem smislu je ukupno stanovništvo tj svi ljudi koji naseljavaju Zemlju. Njegovim objektom su ljudi koji naseljavaju pojedinu zemlju ili njen dio, pojedino naseljeno mjesto ili njegov dio. U razmjerama cijele Zemlje pitanje o kategorijama stanovništva kao različitim objektima nema praktično stanovništvo. Ipak, u ovisnosti od izbora kategorije stanovništva treba posmatrati odijeljene ljude u sastavu stanovništva jednog dijela zemlje. Od toga ovisi i metoda promatranja. U razmjerama pojedine oblasti ili naseljenog mjesta mijenja se predmet istraživanja u ovisnosti od izbora kategorije stanovništva. S druge strane teško je predstaviti istraživanje koje obuhvata stanovništvo cijele zemlje, za koje bi bilo izlišno geografsko raspodjeljenje njenog stanovništva i karakteristika stanovništva pojedinih njenih dijelova. Kategorije stanovništva su pitanje predmeta i metode istraživanja u demografskoj statistici. Da bismo mogli riješiti pitanje o kategorijama stanovništva potrebno je tačno vremensko definiranje predmeta istraživanja ljudi, koji su prije ulazili u sastav stanovništva drugog mjesta.

Ljudi se prije svega rađaju i umiru, a te se promjene događaju u bilo kojem času i stanovništvo na večer nije ono, koje je bilo ujutru. Noću nije ono koje je bilo na večer. Stoga možemo reći da stanovništvo bilo kojeg područja bit će tačno određeni objekt samo uz tačnu njegovu vremensku definiciju. To se postiže, kao što nam je već poznato, određenjem kritičkog časa.

Prisutno stanovništvo

Prisutno stanovništvo sačinjavaju ljudi koji se stvarno nalaze na određenoj teritoriji. Obilježja prisutnosti na jednom mjestu ima popisano-tehničku prednost, jer je jasno i relativno jednostavno. Iz tih razloga su različiti internacionalni statistički kongresi, kao onaj u Bruxellsu (1852), u Berlinu (1863), u Firenci (1866) i onaj u Petrogradu (1872), preporučivali da se u popisima polazi od prisutnih osoba. Na posljednjem je kao prisutno stanovništvo definirano »prisutnost na mjestu popisa i u vrijeme popisa«. Smiju se popisivati samo one osobe kao prisutne, koje su stvarno prisutne na mjestu i u vrijeme popisa. U tom slučaju bi duplo popisivanje bilo nemoguće. Ta kategorija stanovništva ne bi trebala imati daljih objašnjenja, kada bi bilo moguće svu teritoriju najedanput obuhvatiti detaljnim posmatranjem. Ali to je nemoguće. Popisivanje se ne vrši u sam kritičan sat (u ponoć), već u sljedećim danima, te je jasno da ima osoba koje su za kratko vrijeme preko kritičnog sata napustile mjesto popisa a da su stigle u drugo mjesto (u putu). Te se iznimke uvijek predviđaju u programima popisa. Promatranje ljudi vrši se u mjestu u kojem oni žive. Stanovništvo mjesta se sastavlja kao suma stanovništva tog mjesta. U svakom nastanjenom mjestu mnogi ljudi se trebaju smatrati prisutnima, bez obzira na činjenicu njihovog odsustva u njemu u kritičan čas. Ili drugačije rečeno, prisustvo ljudi u nekom mjestu u demografskom smislu razlikuje se od fizičkog prisustva. Kao opći princip uzima se priznanje u svojstvu prisutnog u mjestu svakoga, koji živi u njemu, odnosno čovjeka koji se nalazi u kritičnom času na teritoriji tog istog naseljenog mjesta. Sva lica koja ulaze u sastav prisutnog stanovništva mjesta, a stvarno su odsutna, nazivaju se

slučajno odsutna lica. Ona čine razliku među prisutnim stanovništvom u demografskom i fizičkom smislu riječi.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com